

Posudek bakalářské práce (z pohledu oponenta)

téma: **Dětské domovy s důrazem na výchovné metody a koncept „voice“**

autor: **Jitka Uchytlová**

vedoucí: **PhDr. Hana Synková, Ph.D.**

Těžištěm bakalářské práce Jitky Uchytlové je výchova dětí v dětském domově s důrazem na sledování otázky, nakolik mají možnost děti v dětských domovech projevit svá přání a v jakých případech jsou jejich připomínky akceptovány. Výzkum byl realizován v nejmenovaném dětském domově ve vesnickém prostředí, z něj děti dojíždějí do škol spolu s vesnickými dětmi. Jedná se o DD rodinného typu.

Práce je na první pohled precizně strukturována, je psána čtivě, nutno vyzdvihnout autorčinu vysokou erudici v psaní, její nadprůměrné formulační schopnosti i hloubku a mnohovrstevnatost v jejím přemýšlení o tématu. Současně je ale nutné konstatovat, že v práci občas narazíme na gramatické chyby, chyby v interpunkci i chyby ve vazbě, nadbytečné slovo (počet těchto chyb je však jen okolo 20).

Ačkoliv nás od počátku mohou zmíněné drobné chyby zarážet, velmi brzy nás autorka překvapí schopností myslet v koncepcích, ve výzkumu si pokládá naprosto relevantní otázky, které následně vhodně teoreticky pojímá. Jak píše, rozhodla se „zkoumat moc na úrovni jak Lukes nazval „umlčených skupin“, kterými děti rozhodně jsou.“ (s. 22) Jak koncept "Voice", tak i odkazování na mezinárodní úmluvu o právech dítěte, kterou ČR ratifikovala (a z níž mj. vyplývá i úkol přenést "dětskou perspektivu" do každodenního života) autorce pomáhají kriticky uchopit téma dětství v DD.

V souvislosti s právy dětí a nutností vnímat jejich "hlasy" autorka srovnává postavení dětí s dřívějším postavením žen ve společnosti: jako byla dříve ženská práva téměř ignorována a nyní je jejich postavení ve společnosti již více zakotveno, nyní tento proces čeká i děti, předvídá autorka. (s. 51) V průběhu celé práce studentka na konkrétních příkladech dokládá, v čem se nereflexivní práva dětí projevuje (např. ve volbě studijního oboru - dítětem je manipulováno tak, jak se to hodí vychovatelům, není přihlíženo k přání dítěte).

Úctyhodné je velké množství prostudované literatury, na niž autorka hojně a správně odkazuje, navíc většina textů je cizojazyčná. Pravděpodobně ne všechny pročtené prameny jsou v samotné práci zmíněny (jako např. práce Winter, I. W. 2004. *Hjem og hjemlighed: En kulturfænomenologisk feltvandring*. PhD diss., Danish School of Education. – je uvedena pouze v seznamu literatury, v celé práci na ni není odkázáno).

Předložená BP je zajímavým, čtivým a inspirativním pojednáním o moci a bezmoci dítěte vyrůstajícího v DD, pojednává o jejich zdvojené bezmoci, v některých případech dokonce ztrojená (dospívající, kteří již přešli ze zámečku - tedy z rodinek - do domečku mají již více povinností a padá na ně více viny, pokud nejsou splněny úkoly, přebírají je totiž i za mladší děti, zároveň ovšem stále nemají dost privilegií a pravomocí). Zároveň autorka přirovnává vztah dětí z DD a vychovatelů ke vztahu podřízený vs. nadřízený.

Závěr: Tuto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou výborně.

K diskusi o bakalářské práci bych ráda přispěla aspoň jednou otázkou, zda by se mohla autorka vyjádřit ke své větě:

„Proces učení a proměny dítěte v dospělého se nazývá socializace.“ (s. 13)

Toto tvrzení (zvláště v kontextu celé kapitoly) mi přijde zavádějící, obecně s ním nemohu souhlasit, neboť shledávám, že není kompletní, jedná se o příliš zúžené chápání pojmu socializace. Po obrácení definice by to znamenalo, že po dosažení dospělosti jedince už u něj nemůže docházet k socializaci, což jistě není pravda.

Proto se ptám:

Jak by autorka této práce nazvala proces, kdy se např. dospělý imigrant včleňuje do nové společnosti, která ho přijala za svého člena? A zároveň: jak by tento zmíněný druh socializace mohla nazvat?

Zároveň bych jí ráda položila otázku, zda někdo z odborníků, z jejichž prací čerpá, zužuje proces socializace na fázi od dětství po dospělost? A současně zda se s členěním pojmu socializace dle věku socializovaného v literatuře nesetkala?

Mgr. Lada Viková

V Pardubicích dne 30.4.2016